

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ**  
**«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**  
**Кафедра внутрішньої медицини та інфекційних хвороб**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Проректор з наукової роботи

Вищого державного закладу

України «Буковинський державний  
медичний університет»

проф.

О. І. Івашук

2020 р.



**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ**

для вступників до аспірантури

**Напряму підготовки 22 – Охорона здоров'я**

**Спеціальності 222 – Медицина**

**Спеціалізації 14.01.13 – Інфекційні хвороби**

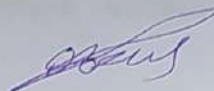
2020 рік

Програма іспиту зі спеціалізації 14.01.13 – Інфекційні хвороби для вступників напряму підготовки 22 – Охорона здоров'я, спеціальності 222 – Медицина.

«07» червня 2020 р.

Програма іспиту зі спеціалізації 14.01.13 – Інфекційні хвороби для вступників напряму підготовки 22 – Охорона здоров'я, спеціальності 222 – Медицина затверджена на засіданні кафедри внутрішньої медицини та інфекційних хвороб

Завідувач кафедри внутрішньої медицини  
та інфекційних хвороб  
д.мед.н., професор



О.І. Федів

Протокол № 34 від «9» червня 2020 р.

д

## Пояснювальна записка

Програма для вступу до аспірантури охоплює весь обсяг теоретичних та практичних питань, необхідних лікарю інфекціоністу для наукової роботи, а також для подальшої самостійної роботи і надання кваліфікованої допомоги хворим на базах кафедри під час проходження аспірантури.

При вступі в аспірантуру спеціалісти за спеціальністю «Інфекційні хвороби» повинні добре володіти базовими знаннями з усіх розділів інфекційних хвороб, практичними навичками, обґрунтовано відповідати на запитання екзаменаційних білетів та вміти розв'язувати ситуаційні задачі. У разі успішного складання іспиту, лікар інфекціоніст зараховується до аспірантури, після закінчення якої отримує посвідчення встановленого зразку.



# ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

## 01. Організація інфекційної служби

- 01.01. Основи законодавства України про охорону здоров'я. Директивні документи, які визначають діяльність органів і закладів охорони здоров'я, включаючи діяльність лікаря-інфекціоніста.
- 01.02. Закони України, накази МОЗ та інші нормативні документи, що регулюють роботу інфекційної служби.
- 01.03. Організація інфекційної служби і основні напрями в боротьбі з інфекційними хворобами.
- 01.04. Організація стаціонарної допомоги інфекційним хворим.
- 01.05. Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги інфекційним хворим.
- 01.06. Принципи проведення санітарно-просвітницької роботи та гігієнічного виховання населення.
- 01.07. Застосування принципів біоетики та доказової медицини в роботі лікаря-інфекціоніста.

## 02. Загальні питання інфекційних хвороб

- 02.01. Поняття про інфекцію, інфекційний процес, інфекційну хворобу. Закономірності розвитку інфекційного процесу.
- 02.02. Імунологія інфекційного процесу. Особливості імунної відповіді при різних інфекціях.
- 02.03. Еволюція інфекційних хвороб та структура інфекційних захворювань в теперішній час.
- 02.04. Уявлення про епідемічний процес, його особливості та ланки, порядок проведення профілактичних щеплень.
- 02.05. Поточна та заключна дезінфекція.
- 02.06. Хвороби, на які поширюються "Міжнародні медико-санітарні правила" (особливо небезпечні, карантинні, конвенційні інфекційні хвороби).
- 02.07. "Хвороби мандрівників".
- 02.08. Принципи діагностики інфекційних хвороб.
- 02.09. Принципи лікування інфекційних хвороб. Ускладнення при лікуванні інфекційних хворих; медикаментозна хвороба.

## 03. Основні клінічні симптоми та синдроми при інфекційних хворобах

- 03.01. Типи гарячок.
- 03.02. Екзантеми та енантеми.
- 03.03. Семіотика інфекційних хвороб. Основні клінічні синдроми – інтоксикаційний, гепатолієнальний, гострих та хронічних дисфункцій кишечника, респіраторний, менінгеальний, судомний, артралгічний, лімфаденопатії.
- 03.04. Синдром гарячки невідомого походження.
- 03.05. Синдром лімфаденопатії невідомого походження.

## 04. Інфекційні хвороби з фекально-оральним механізмом передачі ("кишкові" інфекції)

- 04.01. Черевний тиф та паратифи А і В.
- 04.02. Сальмонельози.



- 04.03. Шигельози.
- 04.04. Харчові токсикоінфекції. Кишкові інфекції, викликані умовно-патогеними мікроорганізмами.
- 04.05. Ботулізм.
- 04.06. Ешеріхіози.
- 04.07. Іерсиніоз кишковий та псевдотуберкульоз.
- 04.08. Кампілобактеріоз.
- 04.09. Вірусні діареї. Ротавірусна хвороба.
- 04.10. Ентеровірусні захворювання.
- 04.11. Поліомієліт.
- 04.12. Протозойні інвазії кишечника.
- 04.12.01. Амебіаз.
- 04.12.02. Лямбліоз.
- 04.12.03. Балантидіаз.
- 04.12.04. Трихомоніоз.
- 04.13. Гельмінтози.
- 04.13.01 Нематодози: аскаридоз, трихоцефальоз, ентеробіоз, трихінельоз, стронгілоїдоз, анкілостомоз.
- 04.13.02. Цестодози: теніоз, цистицеркоз, теніаринхоз, дифілоботріоз, гіменолепідоз, ехінококоз.
- 04.13.03. Трематодози: опісторхоз, фасциольоз.
- 04.13.04. Найважливіші тропічні гельмінтози: філяріози, шистосомози.

#### **05. Вірусні гепатити**

- 05.01. Анатомо-фізіологічні особливості печінки і жовчних шляхів. Характер жовтяниць та їх патогенез ( печінкова, надпечінкова, підпечінкова).
- 05.02. Інфекції, що можуть спричинювати позапечінкові жовтяниці.
- 05.03. Етіологія печінкових жовтяниць – інфекційна і неінфекційна (вірусні, бактеріальні, протозойні, токсичні, алергічні, аутоімунні).
- 05.04. Вірусні гепатити А, В, С, D, E, F, G, TTV, SEN. Роль інших вірусів у розвитку гепатитів (віруси герпесу простого та оперізуючого, Епштейна-Барр, цитомегаловірус, ентеровіруси, аденовіруси, флаовіруси та ін.). Етіологія, епідеміологія, патогенез; клініка, критерії тяжкості, ускладнення. Лабораторна діагностика: основні маркери та їх правильна оцінка. Наслідки вірусних гепатитів.
- 05.05. Холестатичні форми вірусних гепатитів та їх диференційна діагностика з печінковими холестазами іншої етіології та підпечінковими холестазами.
- 05.06. Диференційна діагностика вірусних гепатитів між собою, з інфекційними та неінфекційними печінковими жовтяницями, з надпечінковими та підпечінковими жовтяницями.
- 05.07. Ускладнення вірусних гепатитів. Фульмінантна печінкова енцефалопатія (патогенез, клініка, лікування). Панкреатити, холецистити, дискінезії жовчних шляхів та ін.
- 05.08. Хронічні вірусні гепатити та цироз печінки; зв'язок вірусних гепатитів з гепатокарциномою.

- 05.09. Принципи лікування гострих та хронічних вірусних гепатитів.
- 05.10. Особливості перебігу вірусних гепатитів у різних категорій хворих: вагітних, ВІЛ-інфікованих, споживачів інекційних наркотиків.
- 05.11. Профілактика вірусних гепатитів.
- 05.12. Організація диспансерного нагляду та лікувально-трудова експертиза хворих на вірусні гепатити.

#### **06. Інфекційні хвороби з повітряно-краплинним механізмом передачі ("крапельні" інфекції).**

- 06.01. Гострі респіраторні вірусні інфекції.
  - 06.01.01. Грип. Віруси грипу, здатні спричиняти захворювання людини ("пташиний грип").
  - 06.01.02. Парагрип.
  - 06.01.03. Аденовірусні інфекції.
  - 06.01.04. Риновірусні інфекції.
  - 06.01.05. Реовірусні інфекції.
  - 06.01.06. Коронавірусні інфекції. SARS.
  - 06.01.07. Респіраторно-синцитіальні інфекції.
- 06.02. Коклюш. Паракоклюш.
- 06.03. Менінгококова інфекція.
- 06.04. Дифтерія.
- 06.05. Ангіни.
- 06.06. Кір.
- 06.07. Краснуха.
- 06.08. Паротит епідемічний.
- 06.09. Скарлатина.
- 06.10. Особливості перебігу "дитячих" інфекцій у дорослих.
- 06.11. Легіонельоз.
- 06.12. Респіраторні хламідіози (орнітоз, пневмохламідіоз).
- 06.13. Респіраторні мікоплазмози.
- 06.14. Пневмококова інфекція та інфекція, спричинена гемофільною паличкою.

#### **07. Трансмисивні ("кров'яні") інфекції**

- 07.01. Малярія.
- 07.02. Рикетсіози.
  - 07.02. Епідемічний висипний тиф та хвороба Бріла.
    - 07.02.01. Ендемічний (щурячий, блошиний) висипний тиф.
    - 07.02.02. Ку-гарячка.
    - 07.02.03. Волинська гарячка.
    - 07.02.04. Кліщовий пароксизмальний рикетсіоз.
    - 07.02.05. Марсельська гарячка.
    - 07.02.06. Везикульозний рикетсіоз.
    - 07.02.07. Північно-азіатський кліщовий рикетсіоз.
    - 07.02.08. Гарячка Цуцугамуші.
  - 07.03. Бореліози.
    - 07.03.01. Системний кліщовий бореліоз (хвороба Лайма).



- 07.03.02. Епідемічний поворотний тиф.
- 07.03.03. Ендемічний поворотний тиф.
- 07.04. Лейшманіози.
- 07.05. Трипаносомози.
- 07.06. Геморагічні гарячки.
- 07.06.01. Геморагічна гарячка з нирковим синдромом (ГЛНС).
- 07.06.02. Кримська гарячка.
- 07.06.03. Омська гарячка.
- 07.06.04. Гарячка Денге.
- 07.07. Інші арбовірусні хвороби. Флеботомна гарячка.
- 07.08. Вірусні енцефаліти.
- 07.08.01. Кліщовий енцефаліт. Комариний енцефаліт.
- 07.08.02. Епідемічний летаргічний енцефаліт (Економо).
- 07.08.03. Інші вірусні енцефаліти.

#### **08. Карантинні, конвенційні хвороби. Загальна характеристика особливо небезпечних інфекційних хвороб**

- 08.01. Невідкладні заходи при виявленні хворого з підозрою на особливо небезпечну інфекцію. Захисні заходи. Екстрена профілактика. Заключна дезінфекція.
- 08.02. Чума.
- 08.03. Холера. Холероподібні захворювання, що викликані вібріонами HE O1 групи.
- 08.04. Натуральна віспа. Мавп'яча віспа.
- 08.05. Особливо небезпечні геморагічні гарячки (жовта, Ебола, Марбург, Ласса).

#### **09. Інфекційні хвороби з рановим та інокуляційним механізмом передачі**

- 09.01. Правець.
- 09.02. Сказ.
- 09.03. Бешиха. Еризипелоїд.
- 09.04. Доброякісний лімфоретикульоз (феліноз) та інші бартонельози.
- 09.05. Содоку.
- 09.06. Сап. Меліоїдоз Ящур.

#### **10. ВІЛ-інфекція**

- 10.01. Загальні питання ВІЛ-інфекції: етіологія та епідеміологія. Особливості епідеміології ВІЛ-інфекції в Україні.
- 10.02. Патогенез та імунопатогенез ВІЛ-інфекції.
- 10.03. Стадійність розвитку ВІЛ-інфекції та критерії визначення стадій. Гострий ретровірусний синдром. Клінічні класифікації ВІЛ-інфекції.
- 10.04. Клінічна та лабораторна діагностика ВІЛ-інфекції.
- 10.05. СНІД-асоційовані (опортуністичні) інфекції та новоутворення. Основні клінічні синдроми. Діагностика, лікування, профілактика.
- 10.06. Організація медичної допомоги ВІЛ-інфікованим. Клінічні протоколи лікування ВІЛ-інфекції. Високоактивна антиретровірусна терапія (ВААРТ).



- 10.07. Профілактика ВІЛ-інфекції. Основи законодавства з питань ВІЛ/СНІДу в Україні. Біоетичні та юридичні проблеми ВІЛ-інфекції.

### **11. Вторинні імунодефіцитні стани**

- 11.01. Етіологічні чинники та патогенез вторинних імунодефіцитних станів.  
11.02. Особливості клінічного перебігу інфекційних хвороб у хворих з вторинними імунодефіцитами.  
11.03. Імунокорекція. Роль імунокорекції в лікуванні інфекційних захворювань.

### **12. Інфекції з множинним механізмом передачі**

- 12.01. Токсоплазмоз.  
12.02. Туляремія.  
12.03. Бруцельоз.  
12.04. Лістеріоз.  
12.05. Сибірка.  
12.06. Лептоспірози.  
12.07. Герпесвірусні інфекції.  
12.07.01. Захворювання, викликані вірусами простого герпесу (HSV-1,2).  
12.07.02. Вітряна віспа та оперізуючий герпес (VZV-інфекція).  
12.07.03. Захворювання, спричинені вірусом Епштейна-Барр (EBV-інфекція).  
Інфекційний мононуклеоз.  
12.07.04. Цитомегаловірусна інфекція (CMV).  
12.07.05. Захворювання, що спричинені герпесвірусами 6-го, 7-го та 8-го типів (HHV-6,7,8).

### **13. Сепсис**

- 13.01. Етіологія, патогенез та імунопатогенез сепсису.  
13.02. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.  
13.03. Поняття про хронічний сепсис.

### **14. Невідкладні стани та інтенсивна терапія в клініці інфекційних хвороб**

- 14.01. Організація відділень (палат) інтенсивної терапії в інфекційних стаціонарах для лікування хворих з невідкладними станами.  
14.02. Гостра циркуляторна недостатність.  
14.02. Дегідратаційний шок.  
14.02. Інфекційно-токсичний шок.  
14.02. Анафілактичний шок.  
14.03. Гостра недостатність дихання.  
14.03.01. Порушення трахеобронхеальної прохідності.  
14.03.02. набряк легенів.  
14.03.03. Нейропаралітичне порушення дихання.  
14.04. Церебральна гіпертензія.  
14.04. набряк і набухання мозку.  
14.04. Коматозні стани.  
14.04. Інтенсивна терапія судомного синдрому.  
14.05. Гостра печінкова недостатність.  
14.06. Гостра ниркова недостатність.



14.07. Геморагічний синдром (ДВЗ-синдром).

### 15. Пріонові інфекції

15.01. Повільні інфекції. Загальні поняття про пріонові інфекції. Куру. Скрепі. Коров'ячий сказ.

15.02. Новий варіант хвороби Крейцфельда-Якоба.

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

### Список обов'язкової літератури:

1. Інфекційні хвороби: підручник / О. А. Голубовська, М. А. Андрейчин, А. В. Шкурба та ін.; за ред. О. А. Голубовської. – 2-е вид., переробл. і допов. - Київ: ВСВ Медицина, 2018. – 686 с.
2. Інфекційні хвороби: підручник у 2 Т / за ред. В.П. Малого, М.А. Андрейчина. – Львів «Магнолія», 2018.– Т. 1. – 652 с.
3. Інфекційні хвороби: підручник у 2 Т / за ред. В.П. Малого, М.А. Андрейчина.– Львів «Магнолія», 2018.– Т. 2. – 726 с.
4. Епідеміологія: підручник / За ред. І.П.Колеснікової. – Вінниця: Нова книга, 2012. – 570 с.
5. Диференційна діагностика інфекційних хвороб: навчальний посібник 5-6 курсів медичних факультетів вищих медичних закладів освіти IV рівня акредитації, лікарів-інтернів та практичних лікарів / За ред. проф. Москалюка В.Д. - Чернівці, ВДНЗУ "БДМУ", 2016. - 472 с
6. Атлас інфекційних хвороб / М. А. Андрейчин, В. С. Копча, С. О. Крамарев [та ін.]; за ред. М. А. Андрейчина; Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Т.: ТДМУ: Укрмедкнига, 2017. – 287 с.
7. Невідкладна інфектологія / за редакцією В. М. Козька. Медицина, 2018.– с.120
8. Чорновіл А.В, Грицко А.Ю. Інфекційні хвороби. Видавництво «Медицина», 2012.– 432 с.
9. Інтенсивна терапія в клініці інфекційних хвороб / О. М. Зінчук, М. Б. Тітов, В. І. Бельдій та інші. – Львів, 2014. – 46 с.
10. Кишкун А.А. Иммунологические исследования и методы диагностики инфекционных заболеваний в клинической практике / А.А. Кишкун– М.: ООО «Медицинское информационное агенство», 2009. – 711 с.
11. Медицинская реабилитация/под ред В.М.Боголюбова в 3 томах, Т.1/Москва, 2007-678с.
12. Медицинская реабилитация/под ред В.М.Боголюбова в 3 томах, Т.2/Москва, 2007-627с.
13. Медицинская реабилитация/под ред В.М.Боголюбова в 3 томах, Т.3/Москва, 2007-583с.

### II. Список додаткової літератури.

1. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби: підручник в 3 т. / Ж.І. Возіанова – К.: Здоров'я, 2001. – Т.1. – 854 с.



2. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби: підручник в 3 т. / Ж.І. Возіанова – К.: Здоров'я, 2002. – Т.2. – 656 с.
3. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби: підручник в 3 т. / Ж.І. Возіанова – К.: Здоров'я, 2002. – Т.3. – 902 с.
4. Кишкові інфекції [навч. посібник] / А.М. Сокол, Н.А. Богачик, В.Д. Москалюк [та ін.] – Чернівці, БДМУ: "СПД Лівак У.М.", 2006.– 174 с.
5. Інфекції дихальних шляхів [навч. посібник] / А.М. Сокол, Н.А. Богачик, В.Д. Москалюк [та ін.] – Чернівці, БДМУ: "СПД Лівак У.М.", 2007.– 192 с.
6. Інфекції зовнішніх покривів [навч. посібник] / В.Д. Москалюк, А.М. Сокол, Н.А. Богачик [та ін.] – Чернівці, БДМУ: "СПД Лівак У.М.", 2008.– 138 с.
7. Кров'яні інфекції [навч. посібник] / А.М. Сокол, Н.А. Богачик, В.Д. Москалюк [та ін.] – Чернівці, БДМУ: "СПД Лівак Д.М.", 2004.– 159 с.
8. Федорченко С.В. Хроническая HCV-инфекция / С.В.Федорченко – Киев: ВСИ «Медицина», 2010. – 272 с.
9. Федорченко С.В. Хроническая HDV-инфекция / С.В.Федорченко – Киев: ВСИ «Медицина», 2014. – 152 с.
10. Порохницький В.Г. Вірусні гепатити від А до SEN / В.Г. Прохорницький – Київ: «Оранта», 2006. – 191 с.
11. Безнощенко Г.Б. Желтухи у беременных. / Г.Б.Безнощенко, А.Д.Сафонов, А.Н.Ярков – М.: Медицинская книга, Н.Новгород: Изд-во НГМА, 2004. – 74 с.
12. Белозеров Е.С. Вирусный гепатит. / Е.С.Белозеров, Е.А. Иоанниди – М.: АПП „Джангар”, 2004. – 160 с.
13. Запорожан В.М. ВІЛ-інфекція і СНІД / Запорожан В.М. Аряєв М.Л. – К.: Здоров'я, 2004. – 636 с.
14. Малый В.П. Герпесвирусные инфекции (клиника, диагностика и терапия): Учеб. пособие. / [В.П. Малый, А.К. Полукчи, А.А. Швайченко [и др.]; за ред. В.П. Малого]. – Х: Прапор, 2008. – 208 с.
15. Климов В.А. Инфекционные болезни и беременность / В.А. Климов – М.: МЕДпресс-информ, 2009. – 267 с.
16. Сенчук А.Я. Перинатальные инфекции: [практическое пособие] / А.Я. Сенчук, З.М. Дубоссарская – М.: МИА, 2005. – 205с.
17. Долгушина Н.В. Вирусные инфекции у беременных: [руков. для врачей] / Н.В. Долгушина, А.Д. Макацария – М.: Триада-Х, 2004. – 169 с.
18. Токсоплазмоз: клініка, діагностика та лікування: [метод. рекомендації] / Г.М.Дубінська, О.М.Ізюмська, П.М. Козюк [та ін.] – Полтава, 2002. – 24 с



19. Казмірчук В.Є. Клінічна імунологія і алергологія: підруч. / В.Є. Казмірчук, Л.В. Ковальчук – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – 526 с.
20. Клінічна імунологія та алергологія: підруч. / [Г.М. Драннік, О.С. Прилуцький, Ю.І. Бажора [та ін.]; за ред. Г.М. Дранніка]. – К.: Здоров'я, 2006. – 886 с.
21. Медуницын Н.В. Основы иммунопрофилактики инфекционных болезней: Учеб. пособие. / Н.В. Медуницын, Покровский В.И. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2005. – 512 с.
22. Календар профілактичних щеплень в Україні". Наказ МОЗ України № 595 від 16.09.2011 р. ( у редакції Наказу МОЗ України № 551 від 11.08.2014 р.)
23. Профілактика інфекційних хвороб (збірник нормативних документів) / А.М. Сокол, І.М. Хилько, В.Д. Москалюк [та ін.] – Чернівці, БДМУ: "СПД Лівак Д.М.", 2002. – 132 с.
24. Медицинская реабилитация в терапии: Руководство для студентов и врачей / Сокрут В.Н., Козаков В.Н., Поважная Е.С. и др./ Под ред. В.Н. Сокрута и В.Н. Козакова.- Донецк: ОАО «Укр НТЭК», 2001. – 176 с.
25. Епифанов В.А. Восстановительная медицина/-М.:ГЭОТАР-Медиа, 2007.-592с.
26. Наказ МОЗ України від 09.04.2008 р. № 189 «Про затвердження положення про експертизу тимчасової непрацездатності».
27. Наказ МОЗ України від 13.11.2001 р. № 455 «Про затвердження Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян».
28. Наказ МОЗ України від 05.09.2011 р. № 561 «Про затвердження Інструкції про встановлення груп інвалідності».
29. Наказ МОЗ України «Про затвердження Порядку та Критеріїв встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків» від 05.06.2012 р. № 420.
30. Наказ МОЗ України «Про затвердження Переліку медичних показань, що дають право на одержання державної соціальної допомоги на дітей-інвалідів віком до 18 років» від 08.11.2001 р. № 454.
31. Наказ МОЗ України «Про затвердження порядку видачі медичного висновку про дитину-інваліда віком до 18 років від 04.12.2001 № 482
32. Ликов О.О., Середенко Л.П., Добровольська Н.О. Лікувальна фізкультура при внутрішніх хворобах: Практикум. – Донецьк: Дон. держ. мед. ун-т, 2002. – 163 с.
33. Медична та соціальна реабілітація /за ред..І.Р.Мисули, Л.О.Вакуленко.- Тернопіль:ТДМУ, 2005.-402с.



34. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – Видання друге, перероблене та доповнене. – Київ: Олімпійська література, 2005. – 248 с.
35. Основи реабілітації, фізіотерапії, лікувальної фізичної культури і масажу / За ред. В.В. Клапчука, О.С. Полянської. – Чернівці: Прут, 2011. – 208 с.
36. Полянська О.С., Ташук В.К. Медична та соціальна реабілітація: Навчальний посібник. – Чернівці: Медакадемія, 2004. – 232с.